

Vnútroblok v Jame

Zistenia a odporúčania z participatívneho procesu
k vnútrobloku Bučianska - Tehelná - Clementisova

Táto publikácia je výslednou správou z participatívneho procesu k plánovanej premene vnútrobloku “V Jame”, nachádzajúceho sa medzi ulicami Bučianska, Tehelná a Vl.Clementisa

Je určená:

- 1. Obyvateľom vnútrobloku a okolitých sídlisk**, aby si mohli pozrieť ako boli spracované ich vlastné podnety a tiež aby sa dozvedeli viac o potrebách a názoroch svojich susedov.
- 2. Pre pracovníkov a pre vedenie mesta Trnava** ako podklad k rozhodovaniu o budúcnosti vnútrobloku. Prioritne ako podklad pre tvorbu zadania pre plánovaný projekt zlepšenia verejných zón vnútrobloku.
- 3. Pre budúcich projektantov vnútrobloku**, ktorým má pomôcť vcítiť sa do toho ako obyvatelia vnímajú svoje územie, ako ho využívajú, čo si tu prajú a neprajú, čoho sa obávajú a čo by potrebovali.

Participatívny proces bol iniciovaný mestom Trnava s cieľom spoznať a zohľadniť potreby obyvateľov a užívateľov vnútrobloku pri zveľaďovaní jeho verejných priestorov. Zameraný bol prioritne na voľné plochy vnútrobloku, vo vlastníctve a zároveň v správe mesta. V širšej mierke, výhľadovo sa ale zaoberal celým vnútroblokom “V Jame”. a jeho bezprostredným okolím.

OBSAH

Úvod

str 6 - 8

Základné informácie o vnútrobliku a participatívnom procese k jeho premene.

- Popis lokality
- Plány mesta
- Ciele participácie

Kľúčové zistenia a odporúčania

str 9 - 13

Zhrnutie základných zistení a odporúčaní z participatívneho procesu.

- Vnútroblok je vnímaný ako
- Kľúčové prania obyvateľov

Ako a koho sme zapojili

str 15 - 21

Hlbší popis metodiky participatívneho procesu a spôsobu jeho vyhodnocovania.

- Pozorovania
- Rozhovory
- Susedský dotazník

Čo sme sa dozvedeli

str 23 - 38

Najobsiahlejšia časť - podrobnejšie prezentuje zistenia participatívneho procesu.

- Základné vyhodnotenie
- Vnímanie priestoru
- Príroda uprostred sídliska
- (ne)Využívanie
- Údržba

Ako ďalej

str 39 - 49

Podrobne spracované očakávania obyvateľov k budúcnosti lokality a návrh odporúčaní pre ďalšie kroky

- Budúcnosť lokality
- Odporúčania pre ďalšie kroky

ÚVOD

Popis lokality

Vnútroblok "V jame" je súčasťou sídliska Družba v mestskej časti Trnava Východ. Rozprestiera sa v terénnej znížene (jame) po starej Dynamitovej tehelni. Tvorí akési údolie ohraničené svahmi pôvodnej tehelne a budovami.

Výškovo mu dominuje sánkovací a vyhliadkový kopec od Bučianskej cesty, ktorý vznikol ako navážka stavebného odpadu pri stavbe okolitých sídlisk.

Zvlenie terénu vnútroblok člení do rôznodých zón, ktoré sme pre účely tohto dokumentu pomenovali: Kopec, Lúka a Lesík. Z veľkej časti ich tvoria voľné trávnaté

plochy. Vzrastlej zelene je tu pomerne málo a súvislý porast stromov je iba v časti nazvanej "Lesík":

V strede vnútrobloku obkolesený Kopcom, Lúkou a Lesíkom sa nachádza reál bývalej základnej školy, v ktorej budovách momentálne sídli Fakulta Masmediálnej Komunikácie UCM, Centrum voľného času a Materská škola.

Po obvode ho z veľkej časti ohraničujú bytové domy a kopec, ale aj ďalšia materská škola, Rektorát UCM a budova obchodného reťazca. V tesnom dotyku je aj rozsiahly komplex mestskej Polikliniky.

Plány mesta

Plánovaná premena vnútrobloku V jame je súčasťou systematickej obnovy verejných priestorov v meste Trnava. V procese tvorby projektovej dokumentácie sú aj tri dvory na Tehelnej ulici v tesnom susedstve.

Vnútroblok “V Jame” je Územným plánom mesta Trnava rezervovaný pre zeleň. Ako o nosnej funkcii sa tu uvažuje o parku s prvkami pre aktívne aj pasívne trávenie voľného času obyvateľov. Mesto Trnava deklaruje otvorenosť prijať výsledky participatívneho procesu ako jeden z kľúčových dokumentov pre rozhodovanie o budúcej podobe vnútrobloku.

Ciele participatívneho procesu

Pomocou participatívnych metód sme zbierali informácie o lokalite, ktoré budú slúžiť pre zlepšenie budúceho projektu. Obyvatelia a užívatelia vnútrobloku tak včas dostávajú informácie o chystanej premene, spolu s možnosťou budúcu podobu vnútrobloku ovplyvniť.

V prvej fáze budú výsledky použité pre formulovanie textového zadania budúceho projektu. Následne bude správa z participácie slúžiť ako podklad pre tím architektov/projektantov.

V neposlednej rade je cieľom participatívneho procesu aj zlepšovať porozumenie a spoluprácu medzi zamestancami mesta a jeho obyvateľmi.

ORTOFOTOMAPA VNÚTROBLOKU V JAME
s vyznačením riešeného územia

Dátum	23. 3. 2021
Čas	15:21:06
Mapa	Trnava
Comment	

Mierka 1:1000
GIS Mesta Trnava

KLÚČOVÉ ZISTENIA A ODPORÚČANIA

Zhrnutie najdôležitejších zistení a odporúčaní, tých pri ktorých panuje medzi užívateľmi zhoda, alebo výrazne zaznievali z viacerých metód. Pre hlbšie pochopenie zistení a odporúčaní odporúčame prečítať kapitolu: Čo sme sa o Jame dozvedeli a kapitolu Ako ďalej

Vnútroblok je vnímaný ako

Kľúčové zistenia o lokalite, témy v ktorých medzi obyvateľmi panuje zhoda, alebo ktoré sa objavujú naprieč zisteniami

Veľké zelené priestranstvo, príroda úprostred sídliska

Prírodný charakter územia a tiež priestornosť a voľné plochy sú najčastejšie menovanými pozitívami územia. Kvalita zelene je ale hodnotená negatívne - ľuďom tu chýbajú vzrastlé stromy a tieň, a negatívne vnímajú aj nevyužitost', neusporiadost' a neprepojenost' plôch.

Príjemné tiché miesto na oddych a rekreáciu, zóna kde je klud a pokoj

Pre miestnych je lokalita príjemným, kludným, pokojným a tichým miestom, prirodzenou oddychovou zónou. Chodia sem relaxovať, posediť si v tráve na Kopci, dať si piknik, či opaľovať sa.

Bezpečný priestor bez cesty či parkoviska

Predstavuje lokalitu kde sa môžu deti aj psy bezpečne vybehať, keďže ich tu neohrozujú automobily. Pocity bezpečnosti ale narúšajú povalujúce sa odpadky a psie exkrementy a po večeroch hlučné skupinky popíjajúce alkohol, prípadne užívajúce omamné látky.

Kopec z ktorého je dobrý výhľad a členitý terén, spestrenie v inak rovnej Trnave

Vnútroblok je vyzdvihovaný aj za rôznorodosť jeho častí, najmä výškový rozdiel Kopca proti Lúke a Lesíku. Kopec je aj hlavnou atrakciou a priestorovou dominantou územia. Hoci ide o navážku stavebného odpadu je veľmi cenený v širokom okolí a obyvatelia by oň nechceli prísť.

Najlepšia sánkovacia dráha v okolí

Špecialitou tohto územia a jedným z najčastejšie spomínaných pozitív je sánkovanie. Podľa obyvateľov tunajší kopec najväčší a s najdlhšou sánkovacia dráhou v okolí.

Dobrá lokalita s dobrou vybavenosťou

Jedná o lokalitu s dobrou pešou dostupnosťou do centra mesta a dobrou občianskou vybavenosťou - obchody, školy, škôlky, lekári a pod. Pomerne ďaleko je ale na zastávku MHD a obyvateľom chýba spojenie na stanicu.

Priestor využívaný psíčkari a rodiny s deťmi

Vnútroblok sa najviac využíva na venčenie psíkov a pre hry detí. Využívanie psíčkarmi bolo pritom dosť spomínané aj medzi negatívami ako limitácia inému využívaniu (najmä využívaniu deťmi.) Dôvodom sú hlavne psie exkrementy v tráve. Možnosť vyžívania deťmi a psami súčasne sa ale objavovala aj medzi kladnými podnetmi

Priestor na športové aktivity

Vnútroblok je tiež obľúbeným miestom kam si ľudia chodia zabehať. V súvisi s tým je spomínali aj možnosť dávať si intervalové tréningy do kopca.

Priestor pre každého, s veľkým potenciálom, ale nevyužitý a ľudoprázdnny

Obyvatelia si pochvaľujú priestornosť a voľné plochy ktoré umožňujú rôznorodé využitie vnútrobloku. Zároveň ho ale vnímajú ako nedostatočne využitý až ľudoprázdnny a vidia veľký potenciál pre zlepšenie jeho využitia a a doplnenie ďalších aktivít.

Tranzitná zóna a skratka do obchodov

Podľa pozorovaní 68% návštevníkov vnútroklokom iba prechádza. Len tretina 32% ľudí sa v území aj zdržalo. Pre domácich slúži ako skratka ku obchodným centráram a na sídliská Zátvor a Vodáreň, kam chodia do základnej školy mnohé miestne deti.

Zanedbané miesto, kde sú smeti a psie exkrementy (kolízie pri užívaní)

Údržbu a starostlivosť o zeleň boli vo všeobecnosti hodnotené negatívne. V negatívach sa obyvatelia sťažovali aj na ľudí ktorí na voľných plochách nechávajú smeti a výkaly po svojich psíkoch. Oba tieto javy súvisia s celovo zanedbaným stavom lokality, nedostatkom smetných nádob a tým že ide o územie nikoho. Výrazne sa zmiernia už samotnou úpravou lokality ale aj tak je im potrebné venovať pozornosť.

Pozn.: Všetky kľúčové zistenia sú podrobnejšie rozpísané v kapitole: Čo sme sa o Jame dozvedeli

Obyvatelia si vo vnútrobloku prajú

Kľúčové odporúčania pre budúcnosť lokality, návrhy na ktorých medzi obyvateľmi panuje zhoda, alebo ktoré sa objavujú naprieč metódami

Rekreačný park

Obyvatelia sa zhodujú na zachovaní a doplnení zelene vo vnútrobloku. Prajú si tu mestský park s množstvom stromov, ale aj s voľnými plochami pretkaný, (ale nie preplnený) rekreačnými a športovými atrakciami s rôznymi možnosťami posedení. Zároveň park ktorého niektoré zóny budú kludné a tiché a iné aktívnejšie.

Zachovanie a lepšie využitie kopca

Veľmi silná zhoda medzi obyvateľmi panuje na zachovaní kopca, výhľadu z neho aj sánkarskej dráhy pre deti. Rôzňa sa ale predstavy ako ho lepšie využiť.

Aktívne a tiché zóny

Aktívne zóny si ľudia predstavujú skôr na lúke, na časti kopca a v školskom areáli. Pri bytových domoch od Clementisovej ulice ale aj od Bučianskej cesty si prajú skôr tiché zóny a to aby atrakcie boli umiestňované s ohľadom na tu bývajúcich rezidentov.

Oddychové zóny a posedenie

Ako budúcu hlavnú náplň si prajú relaxačnú a oddychovú funkciu. Okrem posedenia a lavičiek si tu predstavujú piknikové zóny či zóny na grilovanie a to v tráve i na stoloch, prekryté i otvorené. K oddychovým zónam sa viaže aj iný veľmi častý podnet a to doplnenie mestského mobiliáru najmä lavičiek (aj pre starších!) a košov na smeti a psie exkrementy.

Športové zóny a aktivity

Obyvatelia si veľmi pýtajú športovisko, športový areál alebo športové aktivity. Veľký dopyt je napríklad po bežeckej dráhe, ale aj po chodníku na rýchlu chôdzu, ihriskách na rôzne loptové (a košíkové hry), po voľnom priestranstve na skupinové cvičenie, cvičiacich strojoch.

Využívanie školského areálu

Veľmi radi by tiež využívali školský areál a jeho športoviská, ak by to bolo možné boli by za jeho priame začlenenie do vnútrobloku a celkovú rekonštrukciu. Predstavujú si tu športové atrakcie a čiastočne zeleň.

Aktivity pre deti

Veľmi dôležité sú pre obyvateľov aktivity pre deti. Z konkrétnejších návrhov: trávnatá časť na hry, detské ihrisko, kolotoče, preliezky, šmykľavka, hojdačka, trampolína, pieskovisko, kĺzavka, lanová dráha, lezecká steny alebo svah, bránky pre futbal pre deti. Ale aj dráha pre kolo-bežky, odrážadlá, bicykle a korčuľovanie, a plochy pre sezónne aktivity ako sánkovanie (aj letné).

Kultúru a lokálne podujatia

Niekoľko návrhov prišlo aj k doplneniu malého pódia alebo amfiteátra na rozmedzí Lúky a Kopca, ktoré by sa dali využiť na posedenie aj na menšie kultúrne podujatia.

Oddelenú zónu pre vybehávanie psíkov

K venčeniu psíkov vo vnútrobloku zhoda nezaznela, je to však téma ku ktorej prišlo mnoho vyjadrení. Ako prijateľný kompromis sa javí zriadenie oddeleného venčoviska pre psíkov, kde by sa mohli pohybovať bez vôdzky, a prísnejšie kontrolovanie zákazu voľného pohybu psov aj zbierania psích exkrementov mimo túto zónu.

Atraktívny vnútroblok, miestnu atrakciu

Obyvatelia by si priali vnútroblok zatraktívniť aby lepšie využíval svoj potenciál a lákal ľudí viac ho využívať. Časť z nich si tu želá špeciálnu atrakciu, niečo čo inde nie je a čo by sa preň stalo typickým. Napríklad vyhliadkovú vežu, rozhľadňu, prírodnú hviezdáreň, land-art, výrazný strom, veľký stojaci kameň, dominantu, monument na Kopci alebo Trnavský kráter.

Riešenie parkovania

Miestni si neprajú do vnútrobloku vnášať ďalšiu dopravu. Prajú si ale preriešiť pravidlá parkovania rezidentov aj návštevníkov územia tak aby nedochádzalo ku kolíziám.

Aby bol pre každého

Pri návrhu atrakcií a oddychových miest myslieť na všetky vekové aj záujmové skupiny obyvateľstva. Na menšie i väčšie deti, tínedžerov, rodiny, športovcov, seniorov aj na ľudí so zdravotným hendikepom. A tiež riešiť avnútroblok ako celok - vypracovať koncept celého vnútrobloku

AKO A KOHO SME ZAPOJILI

V participatívnom procese sme sa zamerali na pochopenie terajšieho fungovania územia a potrieb jeho užívateľov. Aby sme získali celistvejší obraz zvolili sme kombináciu troch navzájom sa doplňajúcich metód - pozorovaní v lokalite, rozhovorov a dotazníkového prieskumu.

Popis participatívneho procesu

Sú veci, ktoré o lokalite vedia len jej **najlepší znalci - každodenní užívatelia**. Práve na doplnenie tohto typu expertízy bol zameraný participatívny proces. Výsledná správa z neho bude spolu so strategickými dokumentami mesta a odporúčaniami odborníkov formovať budúce zadanie premeny vnútrobloku.

Pre participatívny proces pre vnútroblok v Jame sme vytypovali tri **typy užívateľov** :

- rezidenti bývajúci v lokalite
- návštevníci zo širšieho okolia
- inštitúcie sídliace v území a ich návštevníci

Úlohou partic. procesu bolo zozbierať **čo najširšie spektrum názorov** od rôznorodých užívateľov a zároveň overiť **zastúpenie jednotlivých názorov**. Špeciálne sme sa zamerali na obyvateľov lokality, menej na návštevníkov zo širšieho okolia.

Pri voľbe metód zberu dát sme boli prebiehajúcou globálnou epidémiou obmedzení na tie ktoré nevyžadujú priamy kontakt s obyvateľmi. Na základe toho sme vybrali **kombináciu individuálnych a skupinového onlin rozhovoru a dotazníka, doplnenú pozorovaniami využívania lokality**.

Pre zapojenie čo najviac ľudí sme použili dotazníkový prieskum. Pri jeho príprave sme vychádzali z už vtedy realizovaných rozhovorov a pozorovaní.

Počas priebehu dotazníka sme využili možnosť niektoré črtajúce sa témy hlbšie prebrať v skupinovom online rozhovore.

Zbierali sme informácie o tom **čo v území funguje a čo nefunguje**, čo je tu pre obyvateľov **dôležité a unikátne** aj to čo si tu **predstavujú** a čo by **potrebovali**.

Tieto informácie teraz predkladáme v súhrnnej forme aby ich odborníci architekti, urbanisti a krajinní architekti mohli zakomponovať do nového návrhu uzemia zohľadňujúceho potreby jeho používateľov.

**VNÚTROBLOK
Bučianska -
V. Clementisa -
Tehelná**

Dajte mestu vedieť svoj názor a potreby, aby verejný priestor slúžil vám, jeho návštevníkom

#participatívne_plánovanie

Mesto Trnava pripravuje komplexnú obnovu vnútrobloku medzi Bučianskou, Vladimíra Clementisa a Tehelnou. Do zadania pre architektov by sme radi zapracovali aj vaše názory a podnety.

Zapojte sa môžete vyplnením **online dotazníka** dostupného do konca apríla 2021 na stránke mesta www.trnava.sk. Obyvatelia riadeného územia nájdu dotazník v tlačenej podobe vo svojej poštovej schránke.

Na vaše otázky radi odpovieme na e-mailovej adrese planovanie@trnava.sk

Mesto TRNAVA

Riešené územie

Riešenu lokalitu ohraničujú Bučianska, V. Clementisa a Tehelná ulica. Prioritne sa pýtame na kopec za pumpou na Bučianskej, prítahu ľuku popod sídlo Univerzity sv. Cyrila a Metoda v Trnave a plochu nad bydliskom Školou v Jame (paralelne s V. Clementisa). Tieto časti sme pracovne nazvali Kopec, Ľuka a Lesík.

Zároveň však zbierame podnety aj k celému rozsiahlemu vnútrobloku a k jeho napojeniam na ďalšie dvory, sídliská a ostatné časti mesta.

Informácia o participatívnom procese bola dostupná online a tiež cez **plagátiky na dverách bytových domov** v lokalite a cez letáčky-dotazníky priamo v schránkach.

Pozorovania v teréne

Participatívny proces sme zahájili pozorovaním fungovania lokality a hodnotením jej stavu.

Po úvodnom zhodnotení stavu lokality sme spolu v 10tich jedno a dvojhodinových pozorovaniach zaznamenávali aj pohyb ľudí v území - to či len prechádzajú, či a ako tu trávia čas, aj to či ide o muža, ženu či dieťa.

Pozorovania sú základným zdrojom dát o lokalite, ale slúžia aj pre porovnanie a doplnenie k ostatným metódam. Konali sa počas celého roka 2021 v rôznom dennom čase a počas rôznych ročných období. Jar (marec-apríl), leto/jeseň (august- september). Vzhľadom k špecifikám lokality sme doplnili aj zimné pozorovanie so snehom (december).

Rozhovory s vybranými aktérmi

Takmer súčasne s pozorovaniami sme začali robiť rozhovory s vybranými aktérmi. Išlo o **pološtruktúrované neformálne vedené rozhovory** so zástupcami organizácií pôsobiacich v území (Univerzity Cyrila a Metoda, Materskej školy, Centra voľného času, Strediska sociálnych služieb) a s vybranými obyvateľmi lokality medzi ktorými boli členúka vedenia mesta a pracovník/čka Mestského úradu. Dohromady bolo dopýtaných 7 ľudí, konkrétne mená spytovaných neuvádzame.

Individuálne rozhovory boli vedené s vopred pripravenými okruhmi tém okolo ktorých sa rozhovory odvíjal. Formát ale umožňoval preskúmať aj nové vopred nečakané témy.

Pýtali sme sa na:

- **Aktivity v lokalite** tj. čo tu ľudia bežne robievajú, resp. ako lokalitu využíva tá ktorá organizácia
- **Pozitíva/Negatíva** lokality
- **Návrhy/Nápady** čo by tu mohlo byť, vrátane potrieb spytovanej organizácie
- **Odporúčenia** k participatívne procesu

Väčšina rozhovorov bola vzhľadom na epidemiologickú situáciu vedená online. Zistenia získané z individuálnych rozhovorov boli použité aj k tvorbe dotazníka.

Skupinový rozhovor

Išlo o facilitovaný online rozhovor s menšou skupinou obyvateľov lokality a niekoľkými poslancami za MČ Trnava Sever.

Skupinový rozhovor **dopĺňa Rozhovory s vybranými aktérmi** o vstupy od obyvateľov a najmä o **možnosť prediskutovať konkrétne témy** s menším počtom ľudí. Rozhovoru sa okrem poslancov a zamestnancov úradu zúčastnilo sedem obyvateľov. Vedený bol okolo toho istého okruhu tém ako rozhovory individuálne a bol doplnený o konkrétne otázky zamerané na hlbšie pochopenie niektorých tém ktoré sa črtali z už vtedy prebiehajúceho dotazníka a potrebovali dovysvetlenie. Napríklad parkovanie, venčenie psov, vnímanie Univerzity obyvateľmi, atrakcie v území. Formou bol prispôsobený skupine.

Na tento rozhovor sa **obyvatelia mohli prihlásiť** mailom, pričom výzva na prihlásenie bola zverejnená online na webe mesta a cez plagáty na vchodoch bytových domov.

Online forma bola zvolená vzhľadom na aktuálnu epidemiologickú situáciu. (V inom prípade by bolo vhodnejšie zorganizovať napríklad Susedskú prechádzku lokalitou).

Susedský dotazník

Aby sa mohlo zapojiť čo najviac obyvateľov a návštevníkov lokality pripravili sme dotazníkový prieskum. Prebiehal v **online aj v papierovej podobe**.

Online verzia bola dostupná cez web stránku a sociálne siete mesta Trnava. V papierovej podobe bol dotazník **"naschránkovaný" do približne 200 domácností** v priamom okolí lokality (Tehelná, Bučianska, Vl. Clementisa). Rezidenti lokality dostali informáciu o priebehu participatívneho procesu aj cez **plagáty na vchodoch** svojich bytových domov.

Vrátilo sa nám **124 platných odpovedí**, z toho 36 v papierovej forme.

Okruhy tém dotazníka korešpondovali s témami rozhovorov. Dotazník bol delený na tri sekcie:

- Súčasný stav priestoru a okolia
- Vzťah k lokalite
- Možnosti zlepšenia priestoru

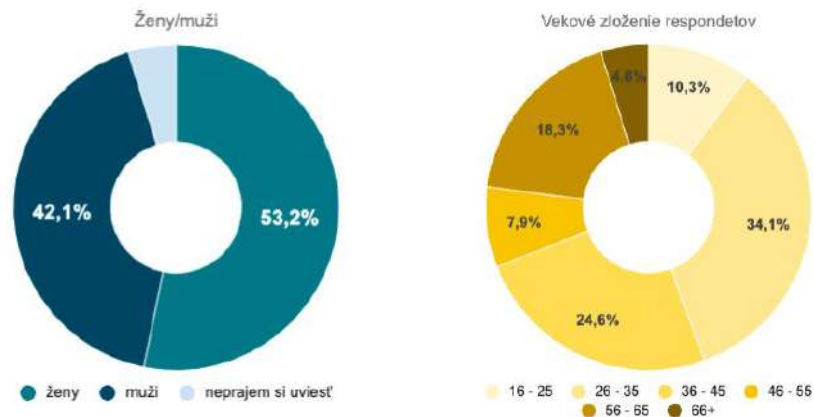
Vzhľadom k rôznorodosti územia boli otázky kladené extra pre jeho **jednotlivé časti - Kopec, Lúku, Lesík** a pre celok. Pridaná bola aj možnosť vyjadriť sa k iným častiam priľahlého územia.

Susedský dotazník bolo možné vyplniť online, ale obyvatelia lokality ho dostali aj v **tlačenej podobe do schránky**. Odovzdať ho mohli do boxu vo svojom vchode. Zapojiť sa tak mohli aj obyvatelia ktorí nepoužívajú internet.

V prvom okruhu otázok **Súčasný stav priestoru a okolia** sa obyvatelia mohli vyjadriť k pozitívam a slabým stránkam lokality. Vo **Vzťahu k lokalite** sme zisťovali ako je územie využívané, ako často tu trávia čas, ako dobre lokalitu poznajú a ako ďaleko od nej bývajú. V tretej časti **Možnosti zlepšenia priestoru** sme sa pýtali na nápady, možné zlepšenia lokality, na to čo by tu obyvatelia potrebovali a uvítali, ale aj na to čo si tu neželajú. V poslenej stati sme zozbierali základné **štatistické údaje** a úplne na záver sme nechali možnosť niečo ďalšie k lokalite dopovedať alebo odkázať.

Keďže kvôli epidemiologickej situácii nebolo možné urobiť väčšie stretnutie s obyvateľmi, po zvážení sme pristúpili k otazníku s otvorenými otázkami. S vedomím toho že takto zachytíme potrebné široké spektrum názorov, aj keď za cenu veľmi pracného vyhodnocovania dát.

Štatistické dáta z dotazníka ukazujúce zapojenie ľudí podľa pohlavia a veku

Štatistické údaje z dotazníka

Do dotazníka sa zapojilo o niečo viac 53% žien než mužov. Najviac respondentov (takmer 59%) bolo vo veku 25-45 rokov. To sa nevymyká obvyklým trendom pri zapájaní sa participatívnych prieskumov, ale nekopíruje to presne demografiu v lokalite.

Pomerne dobre sa **podarilo zapojiť staršiu generáciu** na 55 rokov, avšak **vôbec sa nepodarilo zapojiť deti** pod 15 rokov a **málo odpovedí je aj od ľudí medzi 16-25 rokom** - pri interpretácii dát z odpovedí treba zohľadniť že mladí ľudia v nich nie sú dostatočne zastúpení.

Pri ďalších kolách participácie pre tento projekt odporúčame **špeciálne sa zamerať na získavanie spätnej väzby od mladých ľudí** pod 25 rokov.

Spracovanie dát

Jednotlivé metódy (rozhovory, pozorovania a dotazník) boli najskôr spracované zvlášť a následne porovnávané medzi sebou. Táto správa zahŕňa výstupy všetkých z nich, vychádza z dotazníka a doplnená je o dáta z rozhovorov a pozorovaní.

Dáta z pozorovaní boli spočítané a prevedené **do grafov**. **Pri rozhovoroch** boli spracované **zápisy** so zvýraznením kľúčových tém a potrieb spytovaných.

Samotné **vyhodnocovanie dát z dotazníka** prebiehalo vo viacerých fázach. Ako prvé boli vyhodnotené uzavreté otázky. Z dát z otvorených otázok boli v prvej fáze formulované **klúčové témy** takzvané **tagy**. Každý podnet bol označený tagmi všetkých tém, ktoré sa v ňom vyskytovali.

Tagy boli definované pre celý dokument, tak aby sa dali odsledovať naprieč všetkými otázkami: **Atmosféra a bezpečnosť, Funkcie a využívanie priestoru, Kolízie pri užívaní, Celkový návrh a rozloženie priestoru, Potenciál, Priestorové a terénne danosti, Prírodné prvky, Priestornosť, nezastavanosť. Údržba**. Vytvorené boli aj tagy podľa cieľovej skupiny: **Pre deti, Pre dospelých, Pre mládež, Pre rodiny, Pre seniorov, Pre ZŤP**.

Pri návrhoch k budúcnosti územia sa veľmi veľa podnetov týkalo využívania územia. Tag Funkcie bol preto v Návrhoch špecifikovaný podrobnejšie: **Atraktor; Hry detí; Kultúra akcie trhy; Mobiliár; Občerstvenie kaviareň; Parkovanie; Psie funkcie; Relax oddych sedenie; Sánkovanie; Tieň; Voľná plocha; Wc; Šport; Iné funkcie**). Doplnené boli aj **Prepojenia** a téma **Nemeniť, len zlepšiť**.

Každý podneto tak obsahoval tagy podľa lokality ku ktorej sa viazal aj podľa tém (tagov) ktorých sa týkal. V tejto fáze bola časť pod-

netov, ktoré tematicky patrili pod inú otázku presunuté. Ak patrili pod viaceré otázky boli skopírované pod obe. Najčastejšie sa to týkalo návrhov na zmeny ktoré sa objavili v pozitívach alebo negatívach.

Podobné vyjadrenia v rámci jednej témy boli následne zoskupené spolu a boli z nich **formulované predbežné vyjadrenia**. **Predbežné vyjadrenia z jednotlivých tém a lokalít boli porovnávané medzi sebou s dôrazom na to ako sa navzájom ovplyvňujú**, prelínajú alebo si odporujú. Pre lepšie pochopenie bolo často bolo treba vrátiť sa až na úroveň pôvodných podnetov. Až potom boli formulované výstupy z dotazníka v textovej i grafickej podobe. Podnety k jednotlivým záverom boli tiež spočítané.

Následne boli výstupy z dotazníka **doplnené o výstupy z rozhovorov a pozorovaní**, ktoré boli zamerané špecifickejšie a viac do hĺbky. V tejto fáze boli vytvorené finálne texty. Pre lepšie pocitové pochopenie podnetov boli doplnené aj o priame **citácie obyvateľov**.

Vzhľadom k rozsahu celého dokumentu boli následne ešte vypracované **klúčové zistenia a odporúčania**, ktoré obsahujú zhrnutie najdôležitejších podnetov.

ČO SME SA O JAME DOZVEDELI

Podrobné zistenia z participatívneho procesu.

Ako ľudia svoj vnútroblok vnímajú, ako ho využívajú, čo si na ňom cenia, a čo im naopak prekáža a najradšej by to zmenili.

Základné rozdelenie podnetov

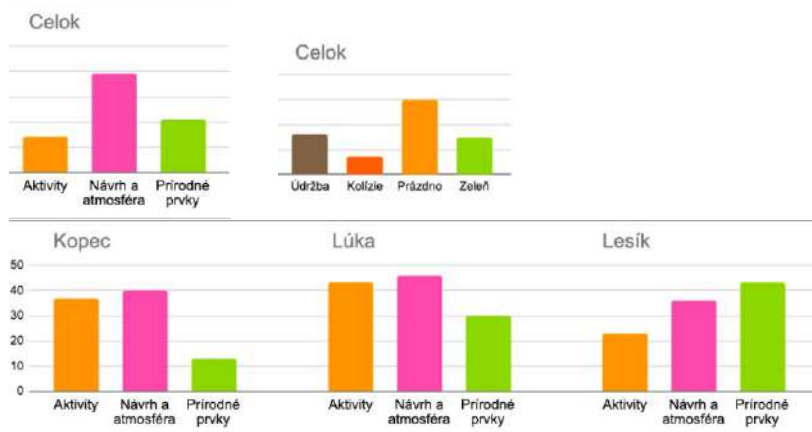
Nasledovné vyhodnotenie podnetov obyvateľov sa opiera predovšetkým o dáta z dotazníka doplnené zisteniami z terénu a rozšírené o podnety prediskutované v individuálnych a skupinovom rozhovore.

Obyvatelia sa vyjadrovali najmä k:

- Vnímaniu priestoru a jeho celkovému riešeniu
- Využívaniu zóny, respektíve k jej fungovaniu
- Prírodným aspektom
- Údržbe a stavu priestorov

Tieto skupiny podnetov bolo možné odsledovať v odpovediach na všetky otázky, na pozitíva a slabé stránky, aj v návrhoch na zlepšenia.

Zaujímavé je že ak sa obyvatelia vyjadrovali k zóne ako celku, výrazne vyzdvihovali atmosféru a danosti

priestoru. Pri otázkach na konkrétne zóny doplnili viac informácií o tom ako ktorú oblasť využívajú a podrobnejšie sa venovali aj prírodným prvkom. Dôvodom je rozdielnosť jednotlivých oblastí.

Na území ako celku je najpozitívnejšie hodnotený dojem voľnosti, priestornosti, kludu a ticha v kombinácií so zeleňou. A tiež bezpečnosť lokality (od áut).

Lesík je cenený pre stromy a na Lúke voľná trávnatá plocha Kopec je cenený za to že je kopcom v inak rovinate teréne Trnavy.

Pre aktivity vychádza celoročne najvyužívanejšia Lúka. Kopec v počte podnetov k aktivitám veľmi nezaostáva, avšak v jeho prípade boli často spomínané sezónne aktivity ako sánkované a púšťanie šarkanov. Najmenej aktivít ľudia spomínali pri Lesíku, pri ňom viac vyzdvihovali že ide o tichú zónu a zeleň. Najmä pre obyvateľov Clementisovej je kompenzáciou za rušnú cestu na druhej strane bytových domov.

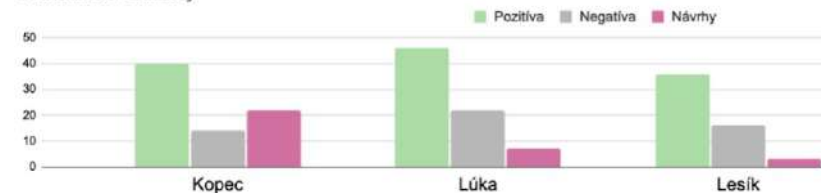

Vnímanie priestoru, jeho atmosféry a celkového riešenia

Obyvatelia veľmi pozitívne vnímajú celkovú atmosféru vnútrobloku jeho priestrannosť, pokoj a rôznorodosť oddychových plôch. Aj keď jeho potenciál im príde využitý veľmi málo.

K téme vnímania priestoru bolo množstvo podnetov medzi pozitívami aj negatívami. Medzi pozitívami pre Celok 39, pre Kopec 40, pre Lúku 46 a pre Lesík 36. V negatívach pre Celok 12, pre Kopec 14, pre Lúku 22 a pre Lesík 16.

Vnímanie lokality

Veľké voľné priestranstvo

Popri zeleni je veľmi cenená **priestornosť** a nezaštvanosť územia vnútrobloku. Pre celok sa k tejto téme týkalo 17, pre Kopec 4, pre Lúku 6 a pre Lesík 17 vyjadrení obyvateľov. Okrem toho sa odkazy na priestornosť a veľkú plochu vnútrobloku často

objavovali aj pri oceňovaní jeho prírodných prvkov

Obyvatelia vyzdvihujú samotnú **veľkosť voľnej plochy** aj konkrétnejšie kvality ako **pocit priestranosti, vzdušnosti a otvorenosti**, či **pocit kludu** ktorý to v nich vyvoláva.

"Dôležitý prírodný priestor"

Ako jedna z príčin je vnímaná a oceňovaná **nezaštvanosť ale aj absencia cesty a parkoviska**. Tieto podnety neboli nosné medzi pozitívami územia, priame vyjadrenia nestavať sa ale výraznejšie objavili pri otázke na to čo si tu obyvatelia nepreajú a čoho sa obávajú

"Jedna z mála zelených nezastavaných plôch na sídlisku"

Negatívne je ale obyvateľmi vnímaná **nevyužitnosť a neusporiadanosť** plôch, a to že **jednotlivé časti nie sú prepojené**.

Členitosť terénu a Kopec z ktorého je dobrý výhľad

Vnútroblok je vyzdvihovaný aj za **rôznorodosť** jeho častí, najmä **výškový rozdiel Kopca oproti Lúke a Lesíku**, ktorý sa využíva na sánkovanie, ale poskytuje aj dobrý výhľad, možnosť pozorovať západy slnka či dať si kondičný tréning po jeho svahu.

Kopec ako taký je považovaný za veľké pozitívum,

priestorovú dominantu a výraznú atrakciu tohoto údolia, ale aj **širokého okolia**.

Samotný kopec bol medzi pozitívami spomenutý 10x a výhľady z neho až 17x. 2x bol ocenený za to že tvorí **protihlukovú bariéru od Bučianskej cesty**

"Zaujímavá lokalita čo sa týka terénu, rázovitost' nevídaná v Trnave"

"Páči sa mi práve to, že je to kopec, vyvýšenina nad okolím"

Tiché miesto, klud a pokoj

Podľa slov obyvateľov ide o pekné príjemné pohodové miesto, pokojný kludný priestor a tichú lokalitu. Najviac to platí pre Lesík ktorý obyvateľom kompenzuje hlučnú druhú stranu s frekventovanou cestou. Okrem toho odhlučňuje bytovky, vytvára im aj protiprachovú stenu.

Pre územie ako celok je ticho o pokoj spomenuté 5x, pre Kopec 3x, pre Lúku 7x a pre Lesík až 13x.

"Je to tichá strana bytov Clementisovej ulice. obyvatelia majú z tejto strany spálne a detské izby, lebo z druhej strany je pomerne frekventovaná cesta."

Bezpečný priestor bez cesty a parkoviska

Vnútroblok je miestom kde sa môžu deti aj psy bezpečne vybehať, keďže ich tu neohrozujú automobily. Tento typ podnetov sa objavil pre lokalitu ako celok 3x, pre Lúku 7x a pre Lesík 4x.

"Bezpečná lokalita pre deti aj psy - bez cesty alebo parkoviska"

"Bezpečný pre hru detí."

Pocit bezpečnosti ale narúšajú povalujúce sa odpadky a po večeroch hlučné skupinky popíjajúce alkohol, prípadne užívajúce omamné látky (tomuto problému sa viac venujeme v stati Zanedbané miesto).

Dobrá lokalita s dobrou vybavenosťou

Medzi pozitívami bolo vyzdvihnuté aj to že sa jedná o lokalitu s dobrou polohou a pešou dostupnosťou do centra mesta. A tiež že v jej blízkosti je kompletná občianska vybavnosť, tj. obchody, školy, škôlky, lekári a pod.

"Všetko je blízko, obchody, potraviny, drogéria, škôlka, VŠ, poliklinika"

Horúčava versus tieň

V súvislosti s celkovým členením územia sa obyvatelia sa sťažujú na to že územie je **v lete rozpálené** a na **chýbajúci tieň**. (tento podnet bol zaznamenaný 6x)

"Nemôžem v poriadku prejsť na druhú stranu, rozpápené územie v lete, parkovanie áut. Nevhodné na prechádzky."

"Nedostatok tieňa, v lete je tam veľmi teplo"

Príroda uprostred sídliska

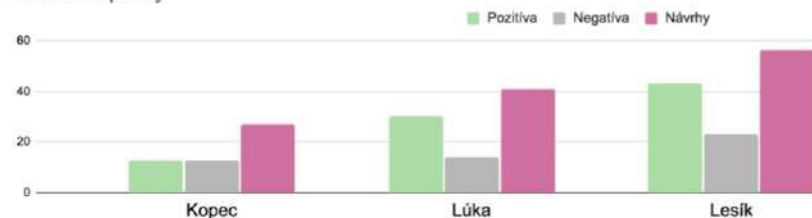
Pre obyvateľov predstavuje vnútroblok **dôležitý zelený priestor** - veľkú plochu zelene uprostred sídliska, či kúsok prírody medzi panelákmi.

Vážia si zeleň ako takú, jej **množstvo aj rôznorodosť zelených plôch, každý strom** ktorý tu je a tiež **voľné trávnaté plochy** ktoré umožňujú rôznorodé využitie od venčenia psov, až po šantenie detí.

"Som spokojná, lebo kde v meste sa pozriete z okna konkrétne u nás zo spálne a vidíte krásnu prírodu lúku lesík kopec? Nikde."

Na kopci oceňujú **voľnú zelenú plochu** na ktorej si môžu posedieť a to že je tam aspoň nejaká zeleň (13 podnetov). Oveľa viac bola ale zeleň oceňovaná pri Lúke (30x) a pri Lesíku (43x). **Na Lúke** to bolo pre **súvislú trávnatú plochu**, pre nezastavaný zelený priestor bez cesty a parkoviska kde sa dá vybehať psíka aj deti. :)

Prírodné prvky

V Lesíku bola ako cenná okrem **“peknej veľkej trávinatej plochy”** spomínaná aj **zalesnená časť**. Obyvatelia sa na svoju **“krásnu prírodu”** a **“zelenú džunglu”** radi pozerajú z okna. Najmä ľudia z Clementisovej ktorým **kompensuje druhú rušnú stranu ulice**. Vyzdvihovali aj jej ochladzujúci efekt, dobrý vzduch, príjemnú vôňu ihličnatých stromov aj hniezdiace vtáky a ich spev.

Z odpovedí na negatíva územia ale vyplýva že **obyvatelia zeleň ktorú majú veľmi oceňujú** a prajú si ju zachovať, **ale zároveň nie sú s ňou úplne spokojní**. Najčastejšie sa sťažovali na nedostatok až absenciu stromov a na slabú starostivosť o zeleň, ale aj na malú pestrosť výsadby, trávovú monokultúru, žiadnu kvitnúcu zeleň.

Nespokojnosť so stavom a množstvom zelene sa v podnetoch objavila - pri Kopci 13x, Lúke 14x, Lesíku 23x a pre územie ako celok 7x. **Nespokojnosť so starostlivosťou o zeleň** sa objavila pri Kopci 9x, Lúke 2x, Lesíku 4x, a pre územie ako celok 5x.

Ak obyvatelia podnet konkretizovali spomínali nedostatočné kosenie a burinu (aj keď v jednom prípade naopak prílišné kosenie). Niekoľkí poukázali na neprehľadné nezrezané kríky v ktorých sa sústreďuje odpad a občas aj skupinky popíjajúce alkohol, alebo ktoré bránia výhľadu.

Na problémové kríky obyvatelia upozorňovali na rohu areálu bývalej ZŠ a pri obchodnom reťazci Lidl. Na burinu na svahu od Lidlu a tiež v areáli ZŠ, ktorý by tiež radi viac využívali.

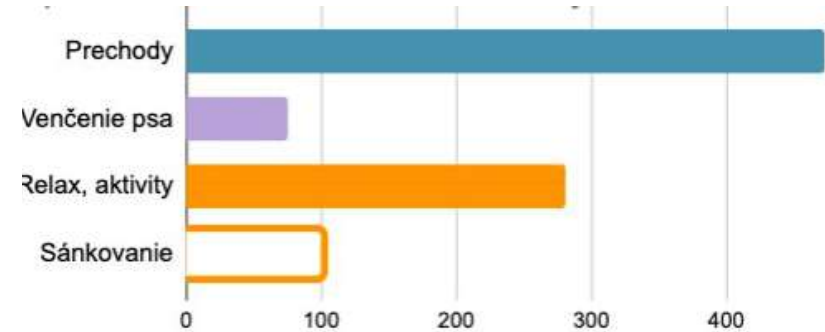
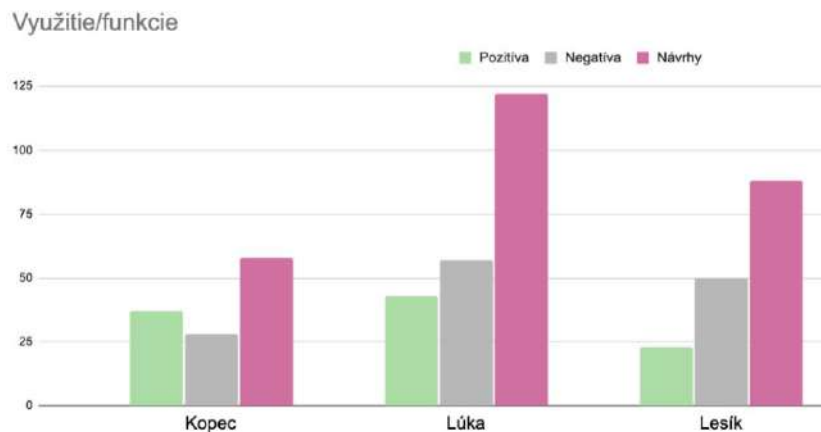
Zopár podnetov (3) sa týkalo aj **absencie vodného prvku** v území. Dopyt po vodných prvkoch sa ale objavil aj v návrhoch.

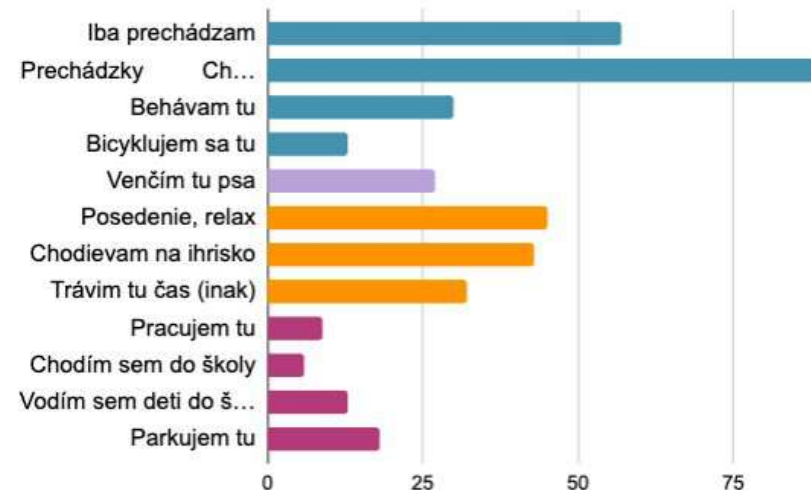
(ne)Využívanie územia

K využívaniu územia sa obyvatelia vyjadrovali úplne najviac. Súčasné aktivity v priestore sú veľmi často spomínané medzi pozitívami, čo značí že obyvatelia ich oceňujú, ale porovnateľne dokonca aj viac je výhrad k nevyužitosti priestorov avznikajúcim kolíziám pri využívaní. Spolu s množstvom návrhov k budúcemu využitiu a s vyzdvyhovaním veľkého potenciálu zóny to ukazuje ako veľmi by si obyvatelia priali jej lepšie riešenie a doplnenie ďalších aktivít.

"Zbytočne holá plán, nemá žiadne prvky"

Dotazník: Ako lokalitu využívate?

Tranzitná zóna a skratka do obchodov

Z priamych pozorovaní sme zistili že v bežný deň 68% ľudí vnútroblokom iba prechádza. Drvivá väčšina peši, chodníkom popri bývalej ZŠ.

Pre miestnych je toto územie skratkou ku obchodným centráram a na sídliská Zátvor a Vodáreň, kam chodia do základnej školy mnohé miestne deti. Pre obyvateľov blízkych sídlisk vnútroblok predstavuje jednu z trás do centra mesta, alebo na Polikliniku, Daňový úrad, či do Sociálnej poisťovne. Úplne iná situácia nastáva pár dní v roku, keď nasneží.

Len časť ľudí, približne 32% sa v území aj zdržalo. Okrem venčenia psa si zvykli posedieť v tráve na svahu kopca alebo sa zastavili s niekým porozprávať. Deti sa na Lúke a Kopci hrali s loptou prípadne sa naháňali. Často aj so svojím psom.

Priame pozorovania spolu s dátami z dotazníkovej otázky "Ako lokalitu využívate" dotvárajú obraz o návštevnosti vnútrobloku ktorá by sa len zo samotných odpovedí na pozitíva lokality mohla javiť vyššia než v skutočnosti.

Priestor pre každého, s veľkým potenciálom, ale nevyužitý a ľudoprázdnny

Obyvatelia si pochvaľujú voľné plochy ktoré umožňujú rôznorodé využitie. Ide rôznorodý priestor kde sa dá sklbiť viac vecí, a o veľký priestor pre každého tj. pre rôzne aktivity. Súčasne ale boli veľmi časté aj negatívne vyjadrenia na nevyužitost priestoru až ľudoprázdnost. Tejto téme sme sa podrobnejšie venovali aj pri skupinovom rozhovore, kde bol priestor

"Každá generácia si tam vie nájsť svoje využitie"

"Nič tam nie je"

Najlepšia sánkovacia dráha

Špecialitou tohto územia a jedným z najčastejšie spomínaných pozitív je **sánkovanie**. Podľa obyvateľov tunajší **kopec najväčší** a s **najdlhšou sánkovacia dráhou** v okolí

Ideálna dráha sa pritom počas rokov menila podľa kosenia, respektíve nekosenia a rastúcej intenzity dopravy v okolí. Dnes **ideálna dráha** smeruje k Lúke, ale nie priamo do jej stredu ale mierne šikmo ku škole, kde je svah miernejší a zároveň je stále je dosť priestoru na dojazd tak aby deti neskončili na plote alebo neohrozovali chodcov na chodníku. Pôvodná najlepšia dráha smerom k Tehelnej sa už nepožíva keďže tu vedie cesta a prichádzalo k nebezpečným situáciám s autami.

"Trávnatu plochu, ktorá sa dá aj v zime využiť na sánkovanie"

"Sánkovanie deti v zime, púšťanie šarkanov na jeseň, piknik v lete"

Sánkovanie je síce najznámejšou aktivitou na kopci,

kedy sa tu zbehnú deti a rodičia zo širokého okolia, deje sa však **iba pár dní v roku**. Pri pozorovaní lokality v sánkovacom dni sme počet ľudí zdržiavajúcich sa na kopci a v jeho okolí odhadli na približne 100 za hodinu. Počas iných dní tu ale často nebolo nikoho.

Príjemné miesto na oddych a rekreáciu

Pre miestnych je lokalita príjemným, kludným, pokojným a **tichým miestom, prirodzenou oddychovou zónou**. Chodia sem relaxovať, posedieť si v tráve na Kopci, dať si piknik, či opaľovať sa. Tieto pozitíva sa objavili 4x pri území ako celku, 11x pri Kopci, 4x na Lúke a 5x pri Lesíku.

"Ponúka možnosti rekreácie a odpočinku bez výraznej zástavby, čo v meste prináša aspoň trochu kludu"

"Dobré miesto na oddych"

S rekreačnou zónou sa spája aj **mestský mobilár** - v základe **lavičky a smetné koše**, ktoré obyvatelia hodnotia ako **úplne chýbajúce**. (Kopec 5x, Lúka 19x, Lesík 17x, Celok 14x) Dopyt po nich sa ešte výrazne objavil medzi návrhmi.

Vnútroblok je tiež obľúbeným miestom **prechádzok**. Aj s deťmi. Prechádzky boli spomínané najviac pri Kopci 8x, pri Lúke potom 4x a pri Lesíku 6x.

"Možnosť vybehnúť si na kopec s deťmi a aj so psíkom "

"Kopec, je super miesto, využívame na prechádzky."

Využívaný psíčkarmi a rodinami s deťmi

Podľa priamych pozorovaní z ľudí čo sa v území zastavia približna tretina **venčí psa**. Ďalší si prišli posediť na trávnatých plochách kopca, prípadne sa zastavili na rozhovor s niekým koho práve stretli na chodníku, deti sa na lúke aj hrali.

Podľa odpovedí v dotazníku sú vo vnútrobloku najobľúbenejšie venčenie psov a hry detí. Okrem toho aj keď oveľa menej ešte športové aktivity.

Využívanie deťmi pritom z veľkej časti pokrývajú sezónne aktivity - sánkovanie a púšťanie šarkana. Najmä na Kopci. Okrem toho zahrňajú rôzne loptové hry, naháňačku a využívanie školského areálu. Za pozornosť stojí, že využívanie psíčkarmi bolo spomínané v pozitívach ale aj medzi negatívami - ako limitácia inému využívaniu, najmä využívaniu deťmi. Zároveň časť kladných podnetov vyzdvihovala práve možnosť vyžívania deťmi a psami súčasne. Toto bude nutné veľmi dobre zvážiť pri navrhovaní zón a pravidiel vo vnútrobloku.

Pozitívne vnímam všetko kde sa môžu naše deti krásne pohrať v lete..v zime stavať snehuliakov a sánkovať sa"

"Voľný priestor na šantenie detí a prechádzky so psíkmi" (pozn. Lesík)

Venčenie psov bolo spomenuté pre Kopec 3x, pre Lúku 19x, Lesík 10x a pre Celok 5x. Hry detí obyvatelia uviedli pre Kopec 33x, Lúku 21x, Lesík 8x a pre Územie ako celok 6x.

Športové aktivity

Vnútroblok je tiež obľúbeným miestom športových aktivít. Ľudia si sem chodia najmä zabehať alebo zacvičiť. V súvisi s tým spomínali aj možnosť dávať si intervalové tréningy do kopca.

"Vhodný priestor pre šport, zároveň pre zeleň a rôzne outdoorové aktivity" (pozn, Lesík)

Zanedbané miesto, kde sú smeti a psie exkrementy (kolízie pri užívaní)

V negatívach sa obyvatelia sťažovali na ľudí ktorí na voľných plochách nechávajú smeti a výkaly po svoch psíkoch.

V prvom prípade ide o skupinky, ktoré sa tu stretávajú najmä vo víkendové večery. Zostávajú po nich plechovky, fľaše niekedy aj striekačky (za trafostanicou). K samotnému správaniu napríklad rušeniu nočného klúdu sa obyvatelia vyjadrovali len veľmi útržkovito (bude potrebné sa naň viac dopýtať) poukazovali najmä na neporiadok.

V druhom prípade sa sťažovali na psíčkarov. Ak podnet rozviedli spomínali nezberanie psích exkrementov, v menšej miere samotné venčenie, prípadne veľkých psov pustených na voľno z ktorých mali strach.

"Mladé skupiny ľudí tam chodia cez víkendy sa zabávať a stáva sa že je tam veta bordel. Hluční ľudia, ktorí tu sedia, popíjajú alkohol a rušia nočný klúd"

"Chodia tam hlavne psickari a teda cela plocha je od psích vykalov, čím je výrazne obmedzena na organizovanie iných aktivít"(pozn. Lesík)

Oba tieto javy súvisia so zanedbaným stavom lokality, nedostatkom smetných nádob a tým že ide o územie nikoho. Výrazne sa zmiernia už samotnou úpravou lokality ale aj tak je im potrebné venovať pozornosť.

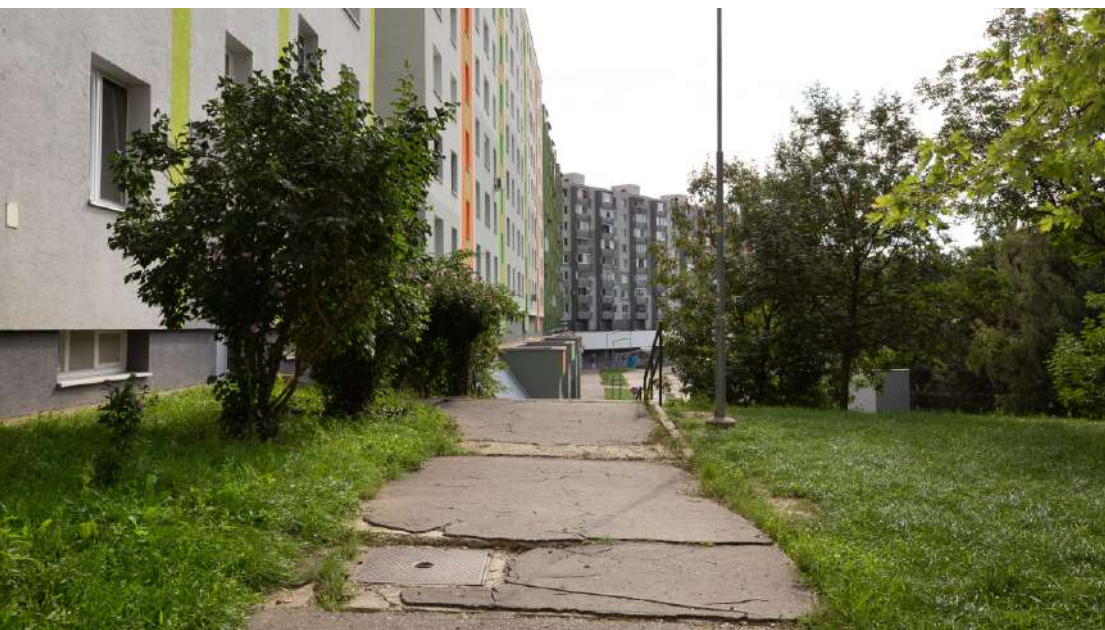
Údržba

Údržba a starostlivosť o zeleň boli vo všeobecnosti hodnotené negatívne. Medzi negatívami išlo o úplne najčastejší podnet.

Pri Kopci bolo na údržbou a starostlivosť o priestor 71 sťažností, pri Lúke 26, pri lesíku 22 a pre územie ako celok 21.

Tieto sťažnosti do veľkej miery súviseli s povalujúcimi sa odpadkami a psími exkrementami, ale týkali sa aj zlého stavu plotu okolo školy, stavu chodníkov (najmä na Clementisovej), a tiež slabšej starostlivosti o zeleň najmä kosenia.

Vyskytli sa aj ocenenia údržby - napríklad za kosenie Kopca a Lúky.

Užívatelia lokality

Najčajšími užívatel'mi vnútrobloku sú **ľudia ktorí** vnútroblokom **iba prejdú** väčšinou chodníkom popri plote bývalej základnej školy. Sú to obyvatelia okolitých vnútroblokov aj blízkyh sídlisk Vodáreň a Zátvor. Vnútroblok je obľúbeným miestom prechádzok keďže je oddelený od ciest.

Číslom dva sú tu **psíčkari**. Vnútroblok s veľkými trávnatými plochami ktoré nemajú žiadny špecifický účel využívajú na voľné vybehánie svojich psíkov a stretávanie sa. Vnútroblok najčastejšie využívajú skoro ráno a večer.

Počas dňa, najmä skoro popoludní do vnútrobloku chodia **rodiny s deťmi**. **Deti** školského veku sa vo vnútrobloku hrávajú aj samé na lúke a školskýh asfaltovýh ihriskách. Menšie deti sa bicyklíkujú a kolobežkujú po chodníkoch, hrajú loptové hry na trávnatých plochách alebo sa naháňajú (niektoré aj so svojimi psíkmi) pod dohľadom rodičov. Keď nasneží chodia sa semí sánkovať zo širokého okolia.

V poobedných hodinách v letných mesiacoch si ľudia zvyknú **posedieť** na kopci, slniť sa v tráve, občas si aj opekať, alebo si sem zájdu pozrieť výhľad a západ slnka.

Do vnútrobloku sa chodíva **behávať**. Okrem absencie cesty sem bežcov lákajú terénne prevýšenia umožňujúce trénovať na rovine aj do kopca.

Na Silvestra sú Kopec a bežecký ovál školského dvora miestami kde sa ľudia zo širšieho okolia stretnú a robia **lokálne ohňostroje**.

Okrem miestnyh vnútroblok využívajú aj **návštevníci tu sídliačich inštitúcií** - škôlkari, študenti a školáci chodiaci do Centra voľného času.

Školkari využívajú hlavne svoje oplotené areály ale pomerne často aj asfaltové plochy ihrísk v školskom areáli (najmä počas dažďa). Chodia aj vybehať sa na Lúke a keď nasneží s bobami a sánkami na Kopec.

Deti z CVČ využívajú najmä priame okolie centra a asfaltové plochy na tanečné tréningy a rôzne hry. Centrum je ale v areáli zatiaľ len krátko a jeho aktivity tu sa budú rozširovať.

Študenti Univerzity sem chodia na prednášky a na skúšky. Väčšinu času ale trávajú v budovách školy a obyvatelia ich prítomnosť vnímajú len cez nárast zaparkovanýh automobilov vo svojej zóne.

Vnútroblok poskytuje aj zákutia v ktorých sa najmä vo víkendové večery stretávajú **skupinky popijajúce alkohol**. Na kopci, v dolnej časti lesíka, pri Univerzite (aj keď odkedy je oplotená už menej).

V pomere využívania k svojej veľkosti vyzerá vnútroblok takmer neustále prázdny.

MAPA VYUŽÍVANIA LOKALITY s vyznačením hlavných aktivít a problémových bodov

problémy s parkovaním študentov

V jame

dobré ihrisko
pre malé deti

futbal pre deti
tanečné tréningy
výbeh pre škôlku
ihriská v zlom stave
veľa sa tu toho
nedá hrať

Kopec

venčenie psov
púšťanie šarkana
beh do kopca
opekanie
odpadky

posedenie
v tráve,
vyhľad

sánkovanie

Areál ZŠ

bežecký ovál - ale zarastený
nekosené, vysoká tráva

neprehľadné kríky,
odpadky

blatový chodníček

Lesík

detské hry
venčenie psov
tichá zóna
psie exkrementy

Lúka

venčenie psov
detské hry
psie exkrementy
v lete horúco

V jame

Ulica Vladimira Clementisa

odpadky

schody v zlom
stave

plot v zlom stave, bariéra

chodník na bicyklovanie detí

	Dátum	23. 3. 2021
	Čas	15:21:06
	Mapa	Trnava
	Comment	

AKO ĎALEJ?

Podrobné zistenia z participatívneho procesu týkajúce sa budúcnosti územia. Aké sú potreby obyvateľov, ich prania a predstavy, ale aj to z akého vývoja lokality majú obavy a čo by si tu nepriali. A zhrnutie odporúčaní pre zadanie a pre ďalší postup.

Budúcnosť lokality

Obyvatelia si veľmi prajú **zachovať zeleň a voľné plochy , kopec a sánkovanie**. Priali by si tiež mať vo vnútrobloku viac zelene až park a rekreačnú a športovú zónu.

Tieto podnety zaznievajú spoločne v podobe **re- kreačného voľnočasového parku so športovým využitím**. Predstavujú si mestský park s množstvom stromov, ale aj s voľnými plochami pretkaný, (ale nie preplnený) rekreačnými a športovými atrakciami s rôznymi druhmi posedenia. Park ktorého niektoré zóny budú kludné a tiché a iné aktívnejšie.

Veľmi radi by tiež využívali **školský areál a jeho športoviská**, ak by to bolo možné boli by za jeho priame začlenenie do vnútrobloku a celkovú rekonštrukciu.

"Kopec, lúku aj svah prepojiť a urobiť obrovský mestský park, s možnosťou športovať, piknikovať, s krásnou zeleňou, kvetmi a jazierkami, niečo ako lesopark"

"Kopec, lúku aj svah prepojiť a urobiť obrovský mestský park, s možnosťou športovať, piknikovať, s krásnou zeleňou, kvetmi a jazierkami, niečo ako lesopark"

Rekreačný park

Kľúčovým pre obyvateľov je **zachovanie prírodného rázu** územia, doplnenie zelene vo vnútrobloku a tiež **zabezpečenie dobrej starostlivosti** o ňu.

"Čo najviac zachovať prírodnú charakteristiku územia, dosadiť stromy, upraviť zeleň. Ak by sa dalo poprosila by som vysadiť nám sem krásne stromy, ako sú za sociálkou"

Väčšina obyvateľov si praje **park či lesík a dosádzanie stromov**. Z rozdielu medzi odpoveďami k jednotlivým zónam vychádza že stromy a tieň by si prajú vo všetkých zónach, ale súvislý park viac v Lesíku a na Lúke. Park ako taký by mal byť nosnou funkciou vnútrobloku lokálne dopĺňanou o ďalšie aktivity alebo aktívne zóny.

Park/lesík: Kopec2x, Lúka11x, Lesík 16x, Celok 17x
Stromy: Kopec14x, Lúka 19x, Lesík 21x, Celok 14x

Na vrchole kopca a na svahu od Lúky si prajú skôr voľné plochy - na stretávanie, pozeranie hviezd, púšťanie šarkana a veľmi obľúbené sánkovanie.

Voľné trávnaté plochy (menšie aj väčšie) ktoré umožňujú rôznorodé využitie na pikniky, loptové hry, či skupinové cvičenie by tiež v návrhu nemali chýbať.

Dôležitou témou je aj **zvýšenie druhovej pestrosti** vysádzaných rastlín napríklad o ovocné stromy, kvety a inú kvitnúcu zeleň, kríky aj to aby časť plochy bola skutočnou lúkou.

"Krásne by bolo zamerať sa na medonosné stromy a trvalky a do budúcnosti umiestniť včelnicu na neďalekej streche školy"

Menej časté ale opakované podnety občanov sa týkali doplnenia vodného prvku - **potôčiku alebo vodnej plochy** na Lúke alebo v Lesíku

Oddychové zóny a posedenie

Pre celkové využitie územia aj pri jednotlivých jeho častiach obyvatelia najviac navrhovali **relaxačnú a oddychovú funkciu**. Okrem **posedenia a lavičiek** si tu predstavujú **piknikové zóny** či zóny na **grilovanie** a to v tráve i na stoloch, prekryté i otvorené. Kopec 35x, Lúka 52x, Lesík 35x, Celok 37x

"Miesta na sedenie, piknikovanie, stoly, lavice. Stromy vysadiť. Tak aby sa tam dalo chodiť s deťmi a tráviť tam čas. Napr. obrovská moderná oddychová zóna"

"Oddychová zóna, vhodná aj pre deti aj pre psov"

"Miesto, ktoré by v sebe kombinovalo rekreáciu, šport a kultúru."

"Oddychové a zábavné zóny pre rodiny s deťmi, pre mladých a pod."

Doplnenie mestského mobiláru

K oddychovým zónam sa viaže aj iný veľmi častý podnet a to doplnenie mestského mobiliáru najmä **lavičiek** (aj pre starších!) a **košov na smeti a psie exkrementy**. Ale aj **cyklostojanov** a vodných prvkov - **picích fontánok/zdroja vody a fontány**. Z tých menej utilitárnych to bolo vytvorenie **tabule** popisujúcej výhľad z Kopca, tabúľ náučného chodníka, či botanickej záhrady v miestnom parku. Kopec 11x, Lúka 35x, Lesík 28x, Celok 21x

"V celom priestranstve mi chýbajú lavičky, kde by si mohli nie len chodci s ťažkými nákupnými taškami oddychnúť, ale aj kočikujúce mamičky"

Športové zóny a aktivity

Obyvatelia si pýtali jednak športovisko a športový areál alebo športové aktivity všeobecne alebo spomínali **konkrétne športy**:

- chodník/dráha pre beh a rýchlu chôdzu (aj do Kopca a aj so schodmi), cyklotrasu, (Celok, Lesík)
- workout/stroje na cvičenie pre dospelých aj pre starších (Lúka, Lesík)
- multifunkčné ihrisko (Lúka, Lesík)
- loptové hry- futbal, basketbal, nohejbal, volejbal, futsal, hádzaná, (Lúka)
- tenis, stolný tenis (Lúka)
- bedminton (Lúka)
- priestor na cvičenie v skupine (Lesík, Celok)
- minigolf, petangové ihrisko, kolky (Lúka)
- šachové stoly, šach v životnej veľkosti (Lúka)

Kopec 7x, Lúka 35x, Lesík 14x, Celok 19x

Ako najaktívnejšia zóna sa javí Lúka, čo súvisí s terénnymi danosťami Kopca a tiež s tým že v Lesíku pri domoch od Clementisovej ulice si obyvatelia prajú tichú menej aktívnu zónu.

"Park so športovo rekreačným využitím, chodníky pre chodcov/bežcov, trávnaté plochy pre šport"

Dodať treba že zaznievali aj žiadosti na **využitie**

školského areálu najmä jeho športovej časti pre obyvateľov vnútrobloku. Na školský areál sa tento participatívny proces pritom vyslovene nepýtal, išlo o spontánne apely obyvateľov na pripojenie areálu do projektu vnútrobloku alebo aspoň jeho rekonštrukciu a lepšie prístupenie.

"Niekd vložít priestor na cvičenie v skupinke"

"Pridala by som k týmto častiam aj bežeckú dráhu a ihrisko možno sem by som dala ale veľa strojov posilovacích na cvičenie (deti sa hrajú na žihadieľku, mamičky cvičia)"

Aktivity pre deti

Ako veľmi dôležité sú pre obyvateľov aj aktivity pre deti. Spomínajú ich často všeobecne bez špecifikácie prvkov ako zóny pre rodiny, zázemie pre deti, či detskú zónu. Alevo vo veľkej miere menujú aj konkrétne prvky (viď zoznam ďalej v texte) a tiež potrebu mať voľnú trávnatú časť na hry :

"Rekreačná zóna pre rodinu, park, detske ihrisko pripadne aj s možnosťou občerstvenia."

"Ihrisko pre "náštročné deti", detských je v okolí dosť, aj budú na Tehelnej, chýba niečo pre staršie deti"

"Zachovať priestor na púšťanie šarkanov a sánkovanie smerom na Lúku"

Konkrétne **prvky pre deti:**

- Detské ihrisko - aj pre staršie náštročné deti (Celok 5x, Lúka 8x, Lesík 2x)
- Kolotoče ktoré sa dajú sami obslúžiť (Celok)
- Sánkovanie 10x, aj letná sánkarská dráha 2x (Kopec)
- Kĺzavka/lanová dráha (Kopec)
- Hojdačka s výhľadom (Kopec)
- Horolezecká stena/svah aj pre dospelých (Kopec 2x)
- Špeciálna šmyklavka (Kopec)
- Šmyklavka (Lesík)
- Preliezky - aj pre malé ročné deti (lesík 7x)
- Pieskovisko (Lesík 3x)
- Trampolína (Lesík)
- Hojdačky (Lesík)
- Bránky na futbal pre deti (Lesík)
- Detskú dráhu/chodník na kolobežky, odrážadlá, bicykle, korčuľovanie (Lesík 4x)

Za zmienku stojí, že prvky pre deti boli menované pri všetkých zónach pomerne rovnomerne, obyvatelia si ich predstavujú vo všetkých častiach. (Kopec 14x, Lúka 17x, Lesík 14x, Celok 11x)

Kultúra

Niekoľko návrhov prišlo aj k doplneniu malého pódia alebo amfiteátra na rozmedzí Lúky a Kopca ktoré by sa dali využiť na posedenie aj na menšie kultúrne podujatia. Aj v spolupráci s Univerzitou.

Ďalšie sa týkali umiestnenie umeleckých prvkov, sôch, ale aj využitia interaktívnej hry ako Mocný opasok v priestoroch vnútrobloku.

"Miesto, ktoré by v sebe kombinovalo rekreáciu, šport a kultúru."

"Oblasť je veľmi dobre situovaná a mohla by byť príkladom ako využiť verejný priestor pre viaceré skupiny obyvateľstva - študenti VŠ, deti a obyvatelia priľahlých bytov, šport, kultúra. Za uváženie stojí možnosť malého pódia na usporadúvanie aktivít."

Miestna atrakcia

Obyvatelia by si prali mať návrh priestoru ktorý by ich vnútroblok zatriktívnil. Časť z nich si v ňom želá mať aj špeciálnu miestnu atrakciu, niečo čo inde v okolí nie je a čo by sa preň stalo typickým.

Navrhujú napríklad vyhliadkovú vežu, rozhľadňu, prírodnú hvezdáreň, land-art, výrazný strom, veľky stojaci kameň, dominantu, monument na Kopci ale aj Trnavský kráter - Trnavskú dzíru na Lúke. Tejto možnosti sme sa venovali pozdobnejšie aj na skupinovom rozhovore, kde zaznie-vala skôr všeobecne s tým aby ju "navrhli architekti".

Oddelená zóna pre vybehovanie psíkov

K **venčeniu psíkov** vo vnútrobloku zaznievali mnohé výhrady, mnohí si ho prajú v terajšej podobe, mnohí sú za jeho reguláciu a niektorí aj za jeho úplný zákaz. Ako prijateľný **kompromis** sa javí zriadenie **oddeleného ohradeného venčoviska** pre psíkov v ktorom by sa mohli pohybovať bez vôdzky a **prísnejšie kontrolovanie** zákazu voľného pohybu psov mimo túto zónu aj zbierania psích exkrementov.

Presnú podobu a umiestnenie takejto zóny bude treba **konzultovať** s obyvateľmi.

Chcela by som aby bolo vyhradené miesto na venčenie psov. Aby som sa nebála pustiť deti hrať sa na trávu."

"Parádny psí park, alebo psie ihrisko."

Voľné plochy

Potreba zachovania aj voľných plôch sa objavuje naprieč témami. Žiadané sú pre deti - na sánkovanie (na svahu kopca k lúke) na púšťanie šarkanov (na vrchole kopca), na behanie a naháňanie sa aj na loptové hry. Pre dospelých na športovanie - na cvičenie v skupine aj na futbal v školskom areáli. Ale dopyt je po nich aj na pikniky a posedenie, pre venčenie psíkov. Veľmi cenené sú aj pre dojem priestrannosti a voľnosti v mestách často nevídaný.

Nové prepojenia

Ďalším prierezovo sa objavujúcim podnetom je potreba lepšieho pešieho prepojenia častí územia. V prvom rade vybudovanie oficiálnych chodníkov na terajších v blate vychodených trasách (pri plote školy, prístupy na kopec a cestičky popri Univerzite a pumpe).

Od obyvateľov ale prišli aj žiadosti na celkové lepšie otvorenie vnútrobloku, na jeho nové zokruhovanie, na vytvorenie priečných prepojení (čo súvisí s možnosťou využitia školského areálu) a na zlepšenie jeho napojenia na iné časti sídliska preriešením/doplením nových vstupov do vnútrobloku (od Clementisovej ulice). Toto bola jedná z tém ktorej sme sa podrobnejšie venovali na skupinovom rozhovore.

Riešenie parkovania

Obyvatelia tiež volajú po riešení problémov ktoré im spôsobuje parkovanie študentov univerzity a čiastočne aj dovoz detí do škôlok v ranných a poobedných hodinách. Navrhy boli na **reguláciu parkovania**, zavedenie parkovacej politiky v tejto oblasti aj na **doplnenie parkovacích miest** alebo **parkovací dom** v časti "pri policajtoch". Parkovaniu sme sa podrobnešie venovali na skupinovom rozhovore, kde zaznela potreba **zahrnúť do návrhu aj parkoviská od Clementisovej ulice** - a celkovo ich preriešiť, posunúť alebo čiastočne nahradiť parkovacím domom tak aby tieto domy získali priamy prístup k zeleni vnútrobloku.

K tomu treba dodať že obyvatelia si neprajú stavby ďalších budov ani parkovísk vo vyznačenom riešenom území a sú veľmi radi že v ňom nie sú autá ani cesta.

Nemeniť, len zlepšiť :)

Menšia ale nezanedbateľná časť podnetov niesla posolstvo zachovania súčasného stavu a len jeho zlepšenia. Ak boli tieto podnety rozvedené širšie boli za nimi obava zo straty súčasných kvalít územia napríklad ticha, priestornosti alebo zelene, obava že bude vnútroblok preplnený alebo že v ňom pribudnú stavby.

Nič, kopec trochu zalesniť a nechať ho deťom na sánkovanie cez zimu, alebo hry cez leto.

Potreby klíčových stakeholderov

Samostatne uvádzeme potreby organizácií sídlacích vo vnútrobloku, ktoré sme zisťovali individuálnymi rozhovormi: škôlok, Centra voľného času a Univerzity Cyrila a Metoda. Všetky spomínané inštitúcie sídli v priestoroch bývalej základnej školy v Jame, Univerzita má okrem toho aj vlastnú budovu nad Lúkou.

Predstavitelia **Univerzity Cyrila a Metoda** by potrebovali poznať postoj mesta k svojmu dlhodobému zotrvaní v prenajatých priestoroch bývalej školy. Radi by ich využívali aj po uplynutí súčasnej nájomnej zmluvy. Deklarujú ochotnu spolupracovať s Mestom Trnava aj na riešení verejných priestorov vo svojom okolí, ktoré by podľa nich mohli slúžiť pre študentov aj obyvateľov zároveň. Konkrétne priestory na Lúke alebo jej časti a vo vstupnej časti školského areálu.

Centrum voľného času má záujem využívať ihriská a športovú časť areálu ZŠ pre aktivity s deťmi - ak by tieto boli v dobrom stave. V priestore priamo okolo svojho zariadenia by radi mali voľnočasovú zónu s posedením.

Materská škola v školskom areáli by potrebovala investovať najmä do zveľadenia exteriérových priestorov ktoré priamo užívajú. V časti ktorú majú

ohradenú by si priali nové hracie prvky aj úpravu zelene. Nemajú špeciálne požiadavky na zvyšok areálu aj keď ak by bol v dobrom stave veľmi radi by ho využívali. A to najmä v doobedných hodinách. Okrem toho by uvítali sprevádzkovanie telocvične ktorá je momentálne v nevyhovujúcom stave.

Čo by veľmi potrebovali je zabezpečiť ostavné miesta pre zásobovanie materskej školy. Problém majú najmä s dovozom jedál pre deti (MŠ nemá závodnú kuchyňu, jedlá sa sem vozia)

Radi by chodili aj mimo areál napríklad na vychádzky alebo pikniky. Ak by tam neboli psie výkaly Využili by aj sedenia alebo piknikové stoly. Okrem toho potrebujú voľné plochy pre vybehávanie detí a uvítajú akéholvek atrakcie pre škôlkarov. Plánujú spolupracovať aj s Centrom voľného času.

MAPA PRIANÍ OBYVATEĽOV so schematickým vyznačením zón

problémy s parkovaním študentov

Vjame

viac stromov, park

Kopec

terénna vyvýšenina
a atrakcia
posedenie, výhľady
prechádzky
šport

▶ sánkovanie

zázemie CVČ
rôzne plochy
pre šport

Areál ZŠ

športový areál prístupný
pre obyvateľov

amfík, pódium
kultúra,
posedenie

Lúka

aktívna a stretávací
multifunkčná zóna
ohraničená psia zóna ?
pikniky, posedenie,
voľné plochy na hru
a cvičenie

viac stromov, park

Lesík

tichá zóna relax zóna s
prvkami pre deti a šport

schody v zlom
stave

Ulica Vladimira Clementisa

Dátum 23. 3. 2021

Čas 15:21:06

Mesto Trnava

Comment

Mierka

1:1000

GIS Mesta Trnava

Odporúčenia pre ďalší postup

Vypracovať **ideovú architektonickú štúdiu** širšieho územia, tj. celého vnútrobloku. V ideálnom prípade **formou súťaže návrhov** s dôrazom na urbanistické a krajinárske aspekty riešenia.

Do návrhu územia priamo **zapojiť školský areál**, alebo v projekte aspoň výhľadovo počítať s jeho úpravou a sprístupnením. Napríklad ako s druhou etapou projektu.

Vzhľadom k veľkosti územia riešiť realizáciu po etapách avšak ideový projekt ako celok.

V ďalšej fáze najneskôr pri prezentácii architektonickej štúdiie získať **spätnú väzbu detí a mladých ľudí do 25 rokov**.

Umiestnenie psieho výbehu/oddelenej lokality pre výbeh psíkov **konzultovať s obyvateľmi lokality**.

Dať vypracovať **sondáž geologického podložja kopca** a posúdenie jeho celkového zloženia, stability, únosnosti a možných ekologických záťaží.

Urobiť rozhodnutie o budúcom využití školských budov a areálu a informovať Univerzitu o prioritách mesta v tejto oblasti.

Malé a rýchle úpravy

Naplánovať rýchle úpravy územia, ktoré okamžite zlepšia jeho využiteľnosť - niekoľko lavičiek a smetné koše okolo chodníka pri lúke. **Napríklad:**

Umiestniť tabuľky nabádajúce k zbieraniu psích exkrementov a k ohľadu na ostaných užívateľov územia. Zvýšiť kontrolu zbierania psích výkalov majiteľmi psov.

Psie exkrementy cca raz mesačne povysávať špeciálnym vysávačom.

Pridať nové vstupné bránky do školského areálu.

Do lesíka a na lúku umiesniť futbalové bránky, ktoré pomôžu určiť zónu detí.

Zaviesť reguláciu parkovania v oblasti.

TRNAVA

2022

Metodika participatívneho procesu:

Ing. arch. Viera Kiseľová

Realizácia aktivít (2021):

Ing. arch. Viera Kiseľová, Bc. Ondrej Behúl, Bc. Marika Izakovičová,

Vyhodnotenie partic. procesu a spracovanie správy (2021/2022):

Ing. arch. Viera Kiseľová, Bc. Marika Izakovičová,